

ΜΝΗΜΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΕΒΕΝΤΗ

Η γραφίδα και του άριστου των αρίστων χειριστών της αποδεικνύεται φτωχή, όταν αποτολμά να προβάλλει την προσωπικότητα του πιο εξέχοντος ευεργέτη του Κυπριακού κράτους στον τομέα του πολιτισμού, των γραμμάτων και της παιδείας. Κι αυτός ο ευεργέτης δεν ήταν άλλος από τον αείμνηστο Κωνσταντίνο Λεβέντη, ο οποίος έφυγε σχετικά πρόωρα, όταν είχε ακόμη πολύ περισσότερα να προσφέρει στον τόπο του και στον ελληνισμό γενικότερα.

Από τη στιγμή που ανέλαβε την προεδρία των δύο Ιδρυμάτων Λεβέντη, η ζωή του αναλώθηκε ολόκληρη ως «καιομένη λαμπάδα» στο βωμό της προβολής και συντήρησης του ελληνικού πολιτισμού, της παιδείας αλλά και της απάμβλυνσης του ανθρώπινου πόνου. Εκατοντάδες νέοι επιστήμονες ωφελήθηκαν από τις υποτροφίες που χορηγούσε, πολλά μνημεία της Κύπρου, κυρίως βυζαντινά αλλά και νεότερα, θα είχαν καταστραφεί και ίσως σήμερα να ήταν ανύπαρκτα χωρίς τη συμβολή του. Το νεοσύστατο Πανεπιστήμιο Κύπρου καθώς και ο δήμος της Λευκωσίας οφείλει πάρα πολλά στον μεγάλο ευεργέτη και το ίδιο ισχύει για το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου, το οποίο ωφελήθηκε τα μέγιστα από τις εκάστοτε δωρεές του. Μοναδική σε αξία ήταν η συμβολή του στον επαναπατρισμό κλεμμένων από τους Τούρκους θησαυρών μας, τους οποίους αγόραζε και επέστρεφε στην Κύπρο, όταν δημοπρατούνταν στο εξωτερικό.

Ως μόνιμος εκπρόσωπος της Κύπρου στην Ουνέσκο κατέβαλε υπεράνθρωπες προσπάθειες για την προστασία των αρχαιοτήτων μας στα κατεχόμενα. Αλλά και στις ελεύθερες περιοχές, με δικές του προσπάθειες περιλήφθηκαν στον κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ουνέσκο σημαντικά μνημεία, ενέργεια που συνέβαλε στη μεγαλύτερη ακόμη αίγλη και προβολή τους.

Πέρα από τα ανωτέρω, δε φείσθηκε χρημάτων, όταν με πρωτοβουλία δική του τα μεγάλα μουσεία της Ευρώπης και της Αμερικής, τα οποία κατείχαν μεγάλες και σημαντικές συλλογές κυπριακών αρχαιοτήτων, πείστηκαν να τις συντηρήσουν και να τις αναδείξουν, αφού προηγουμένως ο μέγας ευεργέτης Κωνσταντίνος Λεβέντης φρόντιζε για τη δημιουργία των κατάλληλων αιθουσών που θα δέχονταν τους καταχωνιασμένους στα υπόγειά τους κυπριακούς θησαυρούς, ώστε να θαυμάζονται σήμερα από τις χιλιάδες των επισκεπτών τους. Λονδίνο, Κέιμπριτζ, Παρίσι, Κοπεγχάγη, Νέα Υόρκη και Τορόντο θα προβάλλουν εσαεί τον πολιτισμό της Κύπρου χάρη στις πλουσιοπάροχες δωρεές των Ιδρυμάτων Λεβέντη, εκτός και αν πειστούν οι κάτοχοί τους και επιστρέψουν τους θησαυρούς στη γη που τους δημιούργησε.

Η συμβολή του στη διοργάνωση κυπρολογικών διεθνών συμποσίων τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό ήταν σημαντικότερη. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου, πέρα από το κτήριο που στεγάζει την Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας το οποίο είναι εξ ολοκλήρου δική του δωρεά, ευεργετήθηκε ποικιλότροπα. Τα ταμεία Φοιτητικής Μέριμνας και Ερευνητικών Προγραμμάτων τον είχαν μόνιμο αρωγό τους. Υπηρέτησε πιστά, μέχρι το θάνατό του, το ανώτατο πνευματικό ίδρυμα της Κύπρου από το αξίωμα του μέλους του Συμβουλίου και ανάλωσε πολύ χρόνο για την πρόοδό του.

Από τις ευεργεσίες του δεν ωφελήθηκε μόνο η ιδιαίτερή του πατρίδα Κύπρος αλλά και ολόκληρος ο Ελληνισμός. Μεγάλες δωρεές δόθηκαν για μνημεία στον ελλαδικό χώρο αλλά και εκτός αυτού. Το ελληνικό πνεύμα ήταν για αυτόν ένα και αδιάσπαστο και όπου βρισκόταν έργα του τύγγαναν πάντα της αρωγής και στήριξης του. Για τον Κωνσταντίνο Λεβέντη ο ελληνικός πολιτισμός δεν περικλειόταν στα στενά όρια της νεότερης Ελλάδας αλλά ήταν πανανθρώπινο αγαθό που βρισκόταν όπου και οι όπου γης Έλληνες.

Το εύρος των δραστηριοτήτων του ήταν πολύ μεγάλο και θα μπορούσε ο εκτιμητής του έργου του να συγγράψει πραγματείες ολόκληρες για κάθε τομέα με τον οποίο καταπιάστηκε. Εμείς αρκεστήκαμε σε τηλεγραφικές αναφορές, απλά και μόνο για να θυμίσουμε μερικούς τομείς στους οποίους η παροιμιώδης γενναιοδωρία του συνέβαλε τα μέγιστα στην πρόοδό τους.

Το μόνο βέβαιο είναι πως ο άνθρωπος Κωνσταντίνος Λεβέντης, με την απλότητα, τη σεμνότητα και την αρχοντιά που απέπνεε, άφησε ως αιώνια παρακαταθήκη τη φήμη «ανδρός καλού κ' αγαθού». Ανθρώπου που επιδίωκε πάντα τους χαμηλούς τόνους, που απέφυγε τη δημοσιότητα. Τα έργα του όμως βοούσαν και βοούν για την αρετή του ανδρός, ενώ τα αξιώματα με τα οποία τιμήθηκε στην ουσία τιμήθηκαν από αυτόν. Αναμφίβολα η Κύπρος και ολόκληρος ο Ελληνισμός θα περιβάλλουν πάντα με αγάπη τη μνήμη του μεγαλύτερου μαικήνα του κυπριακού και γενικότερα του ελληνικού πολιτισμού.

Η αφιέρωση του παρόντος τόμου του επιστημονικού δελτίου του Συνδέσμου Κυπρίων Αρχαιολόγων στη μνήμη του αποτελεί ελάχιστο μόνο δείγμα της εκτίμησης των μελών του προς το πρόσωπο του μεγάλου τέκνου της Κύπρου Κωνσταντίνου Λεβέντη.

Δρ. Ανδρέας Δημητρίου
πρόεδρος Συνδέσμου
Κυπρίων Αρχαιολόγων